

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Francisci Tvrriani Societatis Iesv, Aduersùs Magdeburgenses Centuriatores pro Canonibus Apostolorum, & Epistolis Decretalibus Pontificum Apostolicorum, Libri Quinq[ue]

Torres, Francisco de

Coloniae, 1573

VD16 T 1629

Cap. XV. Quomodò quae dicunt Centuriatores scripta esse in nos à Paulo in epistola ad Timoth. 1. cap. 4. non in nos quadrare possint, sed propriè in ipsos quadrent, item quomodò ipsi testimonium in ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-29685

verbis ac sententia Victoris. Sic enim ille scripsit: Quanquam à comprouincialibus episcopis accusati causam pontificis, id est, episcopi, scrutari liceat, non tamen inconsulto Romano Pontifice, permillum est: cum beato Petro Apostolo non ab alio, quam ab ipso dictum sit Domino: Quæcunque ligaueris super terram, erunt ligata & in cælo, & quæ sequuntur. Verum hoc enthymema non intellexerunt isti, quam vim haberet: in quo qui superius concedat, id est, dictum esse Petro, quæcunque ligaueris &c. necessè sit inferius concedere, id est, esse eum appellandum, quotiès necessitas causæ postulârit. Etenim si cum specialiter dictum est Petro, vt principali Apostolorum, cui iussit Dominus firmare fratres, & pro cuius fide specialiter orauit, quæcunque ligaueris, & quæ sequuntur, data est ei auctoritas interdicens alijs ecclesiam, nisi prius per satisfactionem reconcilientur. hoc enim inter alia est ligare, vt S. Eutychnus martyr & Pontifex in epist. 2. interpretatur, & vt est in omnibus ecclesijs Orientis & Occidentis consuetudo: consequens est, vt quisquis ab alio in causa sua satisfieri sibi iure postulet, ad eum possit specialiter confugere, vt fulciatur & releuetur, cui data sit specialiter prima potestas ligandi, id est, interdicens ecclesiam, vsq; ad satisfactionem. quare vt Victor Pontifex ex eo, quod Dominus dixit specialiter beato Petro, Quæcunque ligaueris, &c. conclusit enthymematicè, non licere inconsulto Pontifice, causam episcopi accusati scrutari: Sic ex eodem proposito potuit idem similiter concludere, si voluisset, ad Sedem Apostolicam appellandum esse. Sed propter artificiosos istos & expolitos disputatores redigamus argumentationem enthymematicam, quam reprehenderunt, in speciem ac formam argumentationis plenioris, ex qua appareat, necessè esse ratione connexi, quem dialectici medium terminum vocant, ex prepositis effici, quod concluditur, in hunc modum: Cui data est specialiter potestas, interdicens alijs ecclesiam, nisi prius per satisfactionem reconcilientur: eidem specialiter conuenit, vt eundem possint ceteri omnes appellare: at Pontifici data est huiusmodi potestas, siquidem ei dictum est specialiter, Quæcunque ligaueris, & hoc est ligare, interdicens scilicet ecclesiam, vsq; ad satisfactionem: ergò Pontifici conuenit, vt omnes eum appellare possint. Sed pergamus ad ea, quæ in centurijs sequuntur. Sic enim aiunt deinceps.

*Quomodo est
principali po-
testate ligandi
sequitur
ratione con-
nexi ius ap-
pellandi ad
Sedem Rom.*

Quomodo, quæ dicunt Centuriatores scripta esse in nos à Paulo in epist. ad Timoth. 1. cap. 4. non in nos quadrare possint, sed proprie in ipsos quadrare. item quomodo ipsi testimonium in centurijs suis perhibeant, non nos, sed ipsos, à fide discessisse: & ex quibus testibus sua patria, & extra patriam, cognoscere possint, quòd ipsi à fide discesserint: & quomodo, si non fuit alijs prædicatum purum euangelium, nisi Germanis, sequatur nondum impletam

impletam esse prophetiam, In omnem terram exiit sonus eorum &c. & que sit Luteranorum hypocrisis, quam Paulus prædixit hic: & quomodo fides sine dilectione nihil valeat ad iustitiam, demonstrari hoc ex ipsa scriptura Pauli. Cap. 15.

2. Theß. 2. **H**æc autem fundamenta & insignia mysterij iniquitatis esse, à Paulo 1. Tim. 4. 2. Tim. 2. 2. Theßal. 2. 2. Pet. 2. & in Daniele & Apocalypsi prædictum est.]

Sic isti sua probant dogmata, & nostra (id est, catholica) refutant, nuda scilicet locorum & autoritatum scripturæ citatione: quia apud istos verbum Dei non indiget explanatione, quibus frustra antiqui patres & scripturarum interpretes laborauerunt: nihil est enim apud istos in epistolis Pauli difficile intellectu, quod ab indoctis & instabilibus deprauari possit, sicut beatus Petrus de eis scripsit: Nam si quæ sunt in eis difficilia, quod negare non possunt Magdeburgen. an non consequens est, vt illa in istis numerentur, de quibus vtriusque partis contententium dissensio est? Si igitur hæc, quæ ex epist. Pauli sola & nuda capitum notatione aduersus nos

Magdeb. nuda citatione capitum scripturæ sine verborum recitatione probant, citant, vel testimonio & autoritate beati Petri, inter illa difficilia intellectu referenda sunt, quæ dum contrario modo ab vtrisque nostrum explanantur, vel à nobis, vel ab ipsis deprauari necessè est: quorsum attinet nudos indices locorum proponere, nisi vt hac specie ostentationis, more circulatorum, suis discipulis illudant? Sed videamus paulisper, Magdeburgenses, vobis ne, an nobis testimonia, quæ nominastis, conueniant, quæ conscientia vestra non est passa recitari. Ergò 1. Timot. 4. Spiritus, inquit, manifestè dicit, quod in nouissimis temporibus discedent quidam à fide, attendentes spiritibus erroris & doctrinis dæmoniorum, in hypocrisi loquentium mendacium, & caueriatam habentium conscientiam, prohibentium nubere, abstinere à cibis, quos Deus creauit ad percipiendum gratiarum actione fidelibus & ijs, qui cognouerunt veritatem: quia omnis creatura Dei bona est, & nihil reiiciendum, quod cum gratiarum actione percipitur: Sanctificatur enim per verbum Dei & orationem.]

Quomodo quæ Magdeb. capitibus tantum indicatis afferunt aduersus nos, aduersus eos potius faciant. Respondete nobis Magdeburgenses, vtri nostrum à fide discesserunt, nos ne, in quibus permanet, quod ab initio audiuius, vt vestræ etiã centuriæ testes sunt, qui idè sapimus, ad quod principid venimus, & in eadem regula permanemus, & sicut docent, qui verbo Dei ministrant in omnibus ecclesijs catholicorum, quæ vbiq; sunt, & ea tenemus, quæ per testes omnium seculorum, & omnium ecclesiarum mundi audiuius? an vos potius discessistis, in quibus, quod ab initio audistis, & maiores vestri audierunt, non permanet? qui inter Luteranos tantum, & quæ per Luteranos tantum testes audistis, docetis? qui ne in vestris quidem dogmatibus idem semper sapitis, vt testis est Augustana confessio, toties à vobis emendata & relecta, neque tamen omnibus vestræ sectæ alumnis probata? Si sumus nos de quibus

Demonstratio euidentis, non nos, sed Luteranos, ab ecclesia, discessisse.

quibus Apostolus prædixit, si nos, inquam, à fide discessimus, producite antiquos & graues testes, qui dicant, quando fuit nobis alia regula fidei, vnde discessimus? (hoc enim necesse est: siquidem nemo inde discedit, vbi nunquam fuit) quando alia dogmata professi sumus? Sed ò pulchrū commentum, quod excogitastis, dignum ijs quos decipitis. cū enim in omnium seculorū authoribus catholicis eandē regulā fidei & doctrinæ nostræ reperiatis, qui clarissimè testātur, nunquam nos à fide discessisse: vos Doctores omnes sanctos, ipsos etiam sanctorum Apostolorum discipulos, in libris & epistolis suis, neuos & corruptelas & inclinatioēs doctrinæ habere dicitis: itā nullam pulchram formam scriptoris etiam Apostolici videtis, nisi neuosam & rugosam. Hinc ortum consilium vestrum scribendi centurias, id est, notandi neuos & verrucas. hoc vobis perfugium satanas parauit. Sed videamus rursus, an vos à fide discesseritis: & an in vos potius quadret, quod Apostolus dixit, In nouissimis temporibus discedent quidam à fide, & nē vobis domo discedendum sit, exquirite inter vos, quam fidem vobis tradiderit primus Archiepiscopus Magdeburgensis Albertus, & post eum secundus Ethricus, & alij deinceps? quam item regulam fidei populis suis & ciuitatibus reliquerint quinque illorum temporum episcopi, qui in eius diocesi fuerunt? Excutite & reuoluite illorum temporum scriptores de ecclesiasticis rebus ac disciplinis, & ea quæ vocāt, prouincialia, ac rituales libros, & martyrologia: num reliquerint vobis indices dierum festorum & ieiuniorum, vnctiones mysticas, consecrationes ecclesiarum, exorcismos, & alios ritus cæremoniarum? aut si antiquiores adhuc testes fidei desideratis, qui dicant, vnde à vobis discessum sit, ite in Belgicam, & interrogate, quam fidem reliquerit ecclesijs suis primus Archiepiscopus Rhemensis S. Sixtus, beati Petri discipulus: quā rursus primus Archiepiscopus Rhotomagensis S. Nicalius martyr, à beato Clemente missus, & sex eius suffraganei? quam reliquerit suis primus Archiepiscopus Treuerensis S. Eucharius beati Petri discipulus & successor eius S. Maternus? quam item suis ciuitatibus tres eorum suffraganei reliquerint? & Crescens S. Pauli discipulus, primus Archiepiscopus Moguntinus, quod fidei ac doctrinæ depositum vsque in hodiernum diem ecclesie suæ commēdauerit? & nē omnes ecclesias enumerem, vos reliquas percurrite. Quare cū constat, aliam fuisse Maiorum vestrorum fidem, consequens necessariō est, vos ab illorum fide discessisse: sin verò responderis, vt solitos respondere audio & lego, nondū illis traditum fuisse purum euangelium, cū idem de nobis respondeatis: consequens est, vt falsum sit, quod ait propheta, In omnem terram exiuit sonus eorum. Nunquid maiores vestri superioribus seculis, nunquid Galli, nunquid Hispani, nunquid Itali, nunquid Afri, nunquid alia gentes catholicorum non audierūt? & quidem respondet Paulus, In omnem terram exiuit sonus eorum, & in fines orbis terræ verba eorum, & Paulus Apostolus testatur fidem

Vnde ortum
consiliū Mag-
deb. scribendi
centurias.

Quod perfu-
gium satanas
Lutheranorum
magistris par-
rauerit.

Vnde possint
clare discere
Magdeb. viri
ab ecclesia
discesserint,
nos, an ipsi.

Psal. 10.
Magd. falsum
esse faciunt
vaticinium
David.
Rom. 10.
Rom. 1.

Col. 1.

Que sit hypo-
crisis magis
strorum Lu-
ter. ab Apосто-
lo pronuncia-
ta.

2. Pet. 2.

Viri à fide,
quæ in Chri-
sto valeat,
discesserunt.

Quomodo sit
necessario se-
cundum vir-
tutem verbo.
in Christo
Apost. fides
que per dile-
ctionem ope-
ratur.

ecclesiæ annunciatam esse vniuerso mundo. Cùm igitur vos à fide discesseritis, quia quòd per patres maioresq; vestros ab initio audistis, non permanet in vobis, & vt idem Apostolus ad Col. scribit, non permansistis in fide fundari & stabiles, atque immobiles ab spe euāgelij, quod audistis, quod prædicatum est in vniuersa creatura, quæ sub cælo est, sequitur vt vobis conueniant illa, quæ in eodem loco epist. ad Tim. sequuntur, Attendentes spiritibus erroris, & doctrinis dæmoniorum, in hypo crisi loquentiū mendacium. Hęc est enim vestra hypo crisis, qui simulatis tradere vos purum euangelium ijs, quos decipitis, libertatem illis promittentes, cùm sitis ipsi serui corruptionis: Sic enim fictis verbis de illis in auaritia negociamini, quibus iudicium iam olim non cessat, & perditio vestra non dormitat. Vos cauteriatam habetis conscientiam, quia nullum sensum vestrorum malorum habetis. Haftenus de dogmatum & doctrinæ catholicæ fide: à qua nō à nobis, sed à vobis discessum esse, licet more vestro negetis, quantum loci & breuitatis ratio patitur, demonstratum est. Quia verò hęc fides dogmatum & doctrinæ tametsi necessaria sit ad salutem animarum, tamen si à charitate seiungitur, nihil (sicut Apostolus docet) prodest, nōsse & credere omnia mysteria: videamus etiam de ea fide, quæ in Christo valet, sicut idem Apostolus ad Galatas scripsit, vtri nostrum ab illius professione discesserunt. Constat enim, non nos, sed vos, discessisse: siquidem fidem solam, & charitate nudam, prædicatis: & hanc in Christo, contra verbum eius, valere profiteremini. Nos contra, sicut ab initio S. Apostoli tradiderunt, & sicut patres & maiores vestri semper professi fuerunt, fidem cum charitate coniunctam valere in Christo profiteremur, & sine ea mortuam esse. Nunquam nos ab huius fidei prædicatione discessimus. & si enim epistolam beati Iacobi contra auctoritatem omnium ecclesiarum, quæ sub cælo sunt, negetis, sicut propheta vester Martinus Luterus vobis reuelauit, quæ fidem sine operibus mortuam esse testatur, ac proindè nihil valere in Christo, ex cuius fide, vt ait Propheta, iustus viuunt: tamen nē vobiscum de hac epistola contendamus, satis nobis est contra errorem vestrum auctoritas Pauli, cuius epistolam ad Galatas recipitis. in qua idem cum Iacobo fratre Domini ait, Si quis verba, ex quibus elicienda est sententia, scienter interpretetur. Nam in Christo (inquit) Iesu neque circuncisio aliquid valet neq; præputium, sed fides quæ per charitatem siue dilectionem operatur, id est, in actu, siue in opere est: illud enim *ἰεργουμένη* in Græco, siue *ἰεργουμένη*, necesse est patiendi modo accipere, secundum regulas Grammaticorum, & vsum Græcæ linguæ, sicut accipitur omne item participium & verbum medium, cùm absolute siue (vt Grammatici loquuntur) intransitiuè dicitur, hoc est, sine casu actiuæ constructionis. Do cui hoc prolixè in dogmatico meo de iustificatione, collatis omnibus alijs locis epistolarum Pauli, in quibus sic necessariò, id est, passiuè hoc participium *ἰεργουμένη*, siue *ἰεργουμένη*, & verbum *ἰεργουμένη*, accipitur, vt si quis contradicere velit, parum se in studio linguæ Græcæ

Græcæ profecisse probet. Si quis tamen tantum sibi promittit, redarguat, si potest, & doceat, vel doceri patiatur. Notavi etiam locos veteris scripturæ apud 70. de eo, qui fidem per dilectionem operatur, locos dico in Prou. c. 12. & in Eccle. cap. 15. Vt iam quod est in Latina interpretatione, fides, quæ per dilectionem operatur, vt verbum operatur, Græco respondeat, patiendi modo accipiendum sit à verbo, opero operas, sicut scriptura sancta vti solet verbo consolari, patiendi modo à verbo, consolo cōsolas. quare cūm fides vt in Christo valeat, per dilectionem operanda sit & exercenda, secundūm Apostolum, consequens est, vt dilectio sit instar formæ, per quam fides instar materiæ ἐνεργῆται, id est, actuatur, vt hoc verbo interim explicandi causa vtamur. Itaque sicut corpus μὴ ἐνεργουμένων διὰ τοῦ χυμοῦ, id est, dum non agitur per animam, necesse est, vt mortuum sit: sic fides μὴ ἐνεργουμένων διὰ ἀγάπης, id est, non actuata, vt ita dicam, per charitatem siue dilectionem, mortua est.

Quomodo illud, prohibentium nubere, non in nos competat, qui ad nuptias iustas quandoque hortamur: & quomodo Luterani Magistri, dū omnibus laxant habenas libidinis, sponsonem fidei negare docent, contra scripturam Pauli expressam: & de grauisima interpretatione Synodi 4. Carthaginensis in locum Pauli de illis viduis, quæ primam fidem negauerunt: & de interpretatione loci Cypriani de Virginitibus, & qui hæretici sint, quos Apostolus prædixit prohibituos nubere: deinde de prohibentibus cibos, & quid Clemens in constituit. Apostol. scripserit de abstinendo à cibis, & quid Cyrillus Hierosolymitanus, quid item ex epistola Pauli intelligatur, cūm Timotheum prohibuit, ne aquam biberet propter stomachum. Cap. 16.

HAtenus de fide, à qua nouissimis temporibus discessistis, iuxta prophetiam beati Pauli Apostoli, in cuius vos epistolis difficilia intellectu, ad vestram perditionem deprauatis: vt illud quod statim sequitur, prohibentium nubere: quod quidem vobis, vt verum fateamur, non congruit, neque de vobis prædictū est: sed peius est, quod dū malè hoc ipsum intelligendo deprauatis, aliud æquè impiū facitis. Habenas enim libidinis omnibus laxatis, qui omnibus nuptias permittitis, & sponsonem fidei negare docetis: de nobis verò falsum loquimini, nec enim nos (vt fingitis) nuptias iustas prohibemus, quas iuxta verbum Dei honorabiles esse scimus: & ad eas secundūm Apostolum eos, quibus licet, si non continent, hortari solemus. immò in hac ipsa epistola Clementis, quam vos negatis, presbyteri monentur curare, vt maturè iuuenes matrimonia ineant, quò iuuenilis libidinis laqueos anticipent: Idem quoque præcipitur in 4. lib. Clem. de Apostolicis constit. dare, inquam, operam, vt iuuenes tempore ad coniugium maturo, matrimonio iungantur, nè, inquit, in ipso flore feruescentis